

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl sąveikiųjų skiepavimo, tyrimo rezultatų ir persirgimo liga pažymėjimų išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (skaitmeninis žaliojo pažymėjimas)

(COM(2021) 130 final – 2021/0068 (COD))

(2021/C 286/25)

Pranešėjas **George VERNICOS**

Konsultavimasis	Europos Komisija, 2021 4 21
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis
Atsakingas skyrius	Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius
Priėmimas plenarinėje sesijoje	2021 4 27
Plenarinė sesija Nr.	560
Balsavimo rezultatai	
(už / prieš / susilaikė)	251 / 0 / 4

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. COVID-19 pandemija itin smarkiai sukrėtė mūsų ekonomiką, visuomenę ir gyvenimą, o turizmo sektorių paveikė iki šiol neregėtu mastu. Dabartinė krizė atskleidė turizmo svarbą Europai ne tik ekonominiu, bet ir bendro gyvenimo bei bendros ateities kūrimo požiūriu.

1.2. EESRK mano, kad „skaitmeninis žaliojo pažymėjimas“ turėtų sumažinti keliautojų patiriamus sunkumus ir sudaryti palankesnes sąlygas jų judėjimui COVID-19 pandemijos metu.

1.3. EESRK mano, kad būtina paaiškinti, jog „skaitmeninio žaliojo pažymėjimo“ turėjimas nėra išankstinė laisvo judėjimo sąlyga, ir kad siūlomame reglamente nenustatyta nei prievolė, nei teisė būti paskiepytiems. Tačiau Komitetas rekomenduoja būtent socialiai atskirtoms ir nepalankioje padėtyje esančioms grupėms užtikrinti galimybę gauti atitinkamą informaciją, ir mano, kad žaliojo pažymėjimo poveikį šioms grupėms būtina tinkamai įvertinti ir stebėti.

1.4. EESRK pabrėžia, kad žaliojo pažymėjimo turėjimas neturėtų atleisti keliautojų nuo kitų rizikos mažinimo priemonių, bet turėtų būti vertinamas kaip pereinamojo laikotarpio strategija šalims, kurios reikalauja nuolatinio mechanizmo, kad priėmus sertifikatą jis būtų nuolat peržiūrimas.

1.5. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad visos Europos šalys turėtų bendradarbiauti siekdamos kuo greičiau užtikrinti vienodas pagrindines pažymėjimų sąlygas (t. y. turinį, formą, principus ir techninius standartus), nes negalime sau leisti prarasti dar vieno vasaros turizmo sezono.

1.6. EESRK pažymi, kad kelionių protokolai turi būti aiškūs ir taikomi tarptautinėms kelionėms oro, kelių ir jūrų transportu.

1.7. Komitetas pabrėžia, kad atsižvelgiant į tai, kad asmens duomenys apima neskelbtinus medicininius duomenis, labai svarbu visoms valstybėms narėms turėti sąveikas sistemas su vienodai griežtomis duomenų apsaugos nuostatomis. Įvedus skaitmeninį žaliąjį pažymėjimą neturi būti reikalaujama ES lygmeniu sukurti ir administruoti centrinę duomenų bazę. EESRK taip pat rekomenduoja skaitmeninį žaliąjį pažymėjimą sukurti taip, kad informacija, pagal kurią kategoriją leidžiama keliauti, būtų matoma tik keliautojui.

1.8. EESRK taip pat norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad skaitmeninis žaliasis pažymėjimas padės palengvinti ir verslo keliones. Tai neturi lemti diskriminacijos darbovietėje ar piktnaudžiavimo įdarbinant paskiepytus asmenis iš trečiųjų šalių į darbo vietas, kuriose darbo sąlygos yra prastos.

1.9. EESRK ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad pažymėjimas ir jo atnaujinimas nuolat būtų nemokami.

1.10. EESRK pabrėžia, kad reikia paspartinti skiepijamą didinant vakcinų gamybą ir užtikrinant didesnę skaidrumą bei nuspėjamumą, kad taikant suderintą ir vieningą požiūrį visoje ES būtų užtikrintas pakankamas vakcinų skaičius. Kartu šalys turėtų toliau investuoti į švietimo kampanijas apie skiepų naudą, kad būtų kovojama su dezinformacija.

1.11. EESRK mano, kad skaitmeninis žaliasis pažymėjimas taip pat turėtų būti išduodamas remiantis savitikros testais ir serologiniais COVID antikūnų tyrimais.

1.12. EESRK pritaria tam, kad, siekiant išvengti nevienodų laisvo judėjimo apribojimų tiems, kurie nėra skiepyti, Europos Vyroausybės visiems piliečiams turėtų užtikrinti sąlygas lengvai ir nemokamai pasidaryti tyrimus.

1.13. EESRK mano, kad pažymėjimas turi būti pripažįstamas visose ES valstybėse narėse, tokiu būdu sudarant sąlygas visiškai judėjimo laisvei ES viduje COVID-19- pandemijos metu.

2. Bendroji informacija

2.1. Siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi gerai suderinto, nuspėjamo ir skaidraus požiūrio į laisvo judėjimo apribojimus reaguojant į COVID-19 pandemiją, 2020 m. spalio 13 d. Taryba priėmė Tarybos rekomendaciją (ES 2020/1475 ⁽¹⁾).

Tačiau iš tikrųjų ši rekomendacija beveik nebuvo įgyvendinama, o atskiros valstybės narės taikė skirtingus apribojimus.

2.2. Dar svarbiau tai, kad po 2021 m. vasario 25 d. ir 26 d. įvykusių neformalių vaizdo konferencijų priimtame pareiškime Europos Vadovų Tarybos nariai paragino toliau plėtoti bendrą požiūrį į skiepijimo pažymėjimus. Komisija bendradarbiauja su valstybėmis narėmis E. sveikatos tinkle – savanoriškame už e. sveikatą atsakingas nacionalines institucijas vienijančiame tinkle – kad būtų užtikrintas skiepijimo pažymėjimų sąveikumas. Be to, E. sveikatos tinklas susitarė dėl bendrų standartizuotų duomenų rinkinių, skirtų skiepijimo nuo COVID-19, tyrimo rezultatų ir persirgimo liga pažymėjimams.

2.3. Remdamasi iki šiol atliktu techniniu darbu, Komisija 2021 m. kovo 17 d. pateikė pasiūlymą dėl Reglamento dėl skaitmeninio žaliojo pažymėjimo, kuris yra sąveikiųjų skiepijimo, tyrimo rezultatų ir persirgimo liga pažymėjimų išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistema, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu ((2021/0068 (COD)), ir prie jo pridedamą pasiūlymą dėl trečiųjų šalių piliečių, teisėtai esančių arba gyvenančių ES (2021/0071 (COD)).

Planuojamas Europos pažymėjimas atitinka pagrindines teises, įskaitant teisę į privatų gyvenimą ir nediskriminavimą, ir apima:

— patvirtinimą, kad asmuo buvo paskiepytas nuo COVID-19 ir (arba)

— naujausių tyrimų dėl SARS-CoV-2 infekcijos rezultatus, ir (arba)

— informaciją apie asmens persirgimą SARS-CoV-2 infekcija.

⁽¹⁾ OL L 337, 2020 10 14, p. 3.

2.4. Pažymėjimas bus išduodamas ES piliečiams ir jų šeimos nariams, ES gyvenantiems ne ES piliečiams ir teisę keliauti į kitas valstybes nares turintiems lankytojams. Pažymėjimas bus pripažįstamas visose ES valstybėse narėse ir Islandijoje, Lichtenšteine bei Norvegijoje integruojant jį į EEE sistemą. Šveicarija taip pat gali nuspręsti įvesti šį pažymėjimą.

2.5. Už pažymėjimo išdavimą bus atsakingos ES valstybių narių nacionalinės įstaigos (ligoninės, tyrimų centrai ar sveikatos priežiūros institucijos). Pažymėjime bus nurodomas asmens vardas, pavardė, gimimo data, išdavimo data, informacija apie vakciną, tyrimo rezultatai ar persirgimo šia liga būklė ir unikalūs identifikatoriai. Siekiant patvirtinti pažymėjimo autentiškumą, užtikrinti duomenų saugumą ir apsaugoti nuo klastojimo, bus sukurtas QR kodas.

2.6. Pasiūlymu valstybės narės neįpareigojamos atsisakyti laisvo judėjimo apribojimų (jei jie būtini visuomenės sveikatai apsaugoti) žaliąjį pažymėjimą turintiems keliautojams, tačiau, jei jos nuspręstų tai padaryti, turėtų patikimą, autentišką ir standartizuotą dokumentą. Šiuo požiūriu akivaizdu, kad paliekama tam tikra veiksmų laisvė, nors siūlomoje sistemoje rekomenduojama apribojimus taikyti tik tais atvejais, kai tai tikrai būtina, ir netiesiogiai daroma prielaida, kad pažymėjimų turėtojams taikomi apribojimai bus panaikinti, nes valstybės narės raginamos informuoti kitas valstybes nares ir Komisiją apie tolesnį apribojimų taikymą.

2.7. Siūloma sistema palieka galimybę atnaujinti informaciją remiantis naujais moksliniais įrodymais apie vakcinų veiksmingumą stabdant SARS-CoV2 infekcijos plitimą ir apie apsauginio imuniteto nuo ankstesnės infekcijos trukmę. Šiuo metu sistemoje nustatyta, kad persirgęs COVID ligos pažymėjimas galioja ne ilgiau kaip 180 dienų. Remiantis pasiūlymu, skaitmeninio žaliąjo pažymėjimo sistemos taikymas bus sustabdytas, kai Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) praneš apie COVID-19 tarptautinio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos pabaigą, tačiau jis galėtų būti vėl aktyvuotas būsimų pandemijų atveju.

3. Bendrosios pastabos apie dabartinę turizmo sektoriaus krizę

3.1. Turizmo sektorius – labai dinamiškas ir tarpusavyje susijęs sektorius – yra vienas iš Europos ekonomikos variklių, kuris sudaro 50 % (?) pasaulinio turizmo. Visų išsivystymo lygių šalyse nuo stipraus ir klestinčio turizmo sektoriaus priklauso milijonai darbo vietų ir įmonių. Turizmo sektorius tiesiogiai ir netiesiogiai sukuria daugiau kaip 10 % ES bendrojo vidaus produkto.

3.2. COVID-19 pandemija itin smarkiai sukrėtė mūsų ekonomiką, visuomenę ir gyvenimą. Siekdamas apriboti viruso plitimą per nacionalines sienas, šalys įvedė įvairias priemones, o kai kurios iš šių priemonių turėjo neigiamo poveikio kelionėms į valstybes nares ir jų viduje.

Turizmas nukentėjo iki šiol neregėtu mastu, o 2020 m. laikomi blogiausiais metais turizmo istorijoje. 2020 m. atvykstančių asmenų skaičius sumažėjo 69 %, o 2021 m. sausio mėn. – 85 % (?).

3.3. Padėtis ypač sudėtinga ES šalyse, kurios yra pagrindinės turistinės kryptys, kaip antai Italija, Graikija, Portugalija, Malta, Kipras, Ispanija ir Prancūzija. Apskaičiuota, kad dėl COVID-19 protrūkio ES turizmo pramonė, kurioje dirba apie 13 mln. žmonių (?), per mėnesį praranda apie 1 mlrd. EUR pajamų.

3.4. Tai, kad daugiau nei trečdalis turizmo pridėtinės vertės šalių ekonomikoje sukuriama dėl netiesioginio poveikio, rodo, koks platus ir glaudus yra turizmo ir kitų sektorių ryšys (?). Todėl turistų srautų sumažėjimas daro didelį poveikį visai ekonomikai (?).

(?) Didžiausias atvykstančių asmenų skaičius 2014–2018 m. buvo užregistruotas Europoje, kuriai per visus šiuos metus teko daugiau kaip 50 % viso pasaulio išvykstančių kelionių. 2014–2018 m. kelionių į įvairias Europos vietas padaugėjo 24,3 %.

(?) UNWT, 2021 m. kovo mėn.

(?) Eurostatas.

(?) Netiesioginių nuostolių dėl tarpsektorinių ryšių turizmo pramonėje svarbą pabrėžia ir Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencija (UNCTAD). Apskaičiuota, kad BVP nuostoliai yra maždaug du ar tris kartus didesni nei tiesioginiai tarptautinio turizmo pajamų nuostoliai. Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencijos (UNCTAD) ataskaitoje apskaičiuota, kad dėl COVID-19 pasaulio turizmo patiriami tiesioginiai ir netiesioginiai nuostoliai gali siekti apie 4 % pasaulio BVP, tačiau poveikis įvairiose šalyse bus nevienodas, priklausomai nuo kelionių ir turizmo svarbos šalies ekonomikai.

(?) OECD *Economic Outlook* 2020 m. gruodžio mėn. duomenų bazė ir *World Travel & Tourism Council* duomenų bazė.

3.5. Kalbant apie turizmo sektorių, taip pat svarbu pabrėžti jo socialinį poveikį. Turizmas skatina kaimo bendruomenių vystymąsi, suteikia papildomų pajamų šaltinių ir taip sudaro sąlygas suderintam teritoriniam mūsų visuomenės vystymuisi. Turizmas taip pat jau seniai yra gamtos ir kultūros paveldo apsaugos ir jo išsaugojimo ateities kartoms varomoji jėga.

3.6. Pasaulio turizmo organizacija prognozuoja, kad antrąjį šių metų pusmetį tarptautinių kelionių skaičius gali vėl išaugti. Tai priklauso nuo daugelio veiksnių, visų pirma nuo to, ar bus iš esmės panaikinti kelionių apribojimai, sėkmingai įgyvendinamos skiepijimo programos ir pradedami taikyti suderinti protokolai, pavyzdžiui, Europos Komisijos planuojamas skaitmeninis žaliojo pažymėjimas.

4. Konkrečios pastabos dėl pasiūlymo dėl reglamento dėl skaitmeninio žaliojo pažymėjimo

4.1. EESRK pritaria Komisijos iniciatyvai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis E. sveikatos tinkle siekiant užtikrinti skiepijimo pažymėjimų sąveikumą, kad būtų galima rasti bendrai įgyvendinamą sprendimą, pašalinti sudėtingumą, apriboti skiepijimo pažymėjimų duomenų rinkinį iki visiško minimumo, kad būtų apsaugoti neskelbtini turėtojų duomenys, ir sukurti unikalų identifikatorių. Nesiimant veiksmų ES lygmeniu, valstybės narės greičiausiai patvirtintų skirtingas, nesusuderintas ir sudėtingas sistemas.

4.2. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad „žaliojo pažymėjimo“ įvedimas yra puikus bendras standartas administracinei biurokratijai palengvinti, tačiau jo negalima laikyti „pagrindine laisvo judėjimo spartinimo priemone“. Laisvam judėjimui ir toliau bus taikomi nacionaliniai apribojimai, kurie nustatomi tik atsižvelgiant į kiekvienos valstybės galimybes ir sveikatos priežiūros sistemos pajėgumą. Todėl priemonės, taikytinos tarpvalstybiniais keliautojams (pvz., jiems taikomas karantinas arba saviizoliacija, papildomas ir pakartotinis prieš atvykimą ir (arba) atvykus atliekamas tyrimas) ir toliau bus taikomos valstybių narių nuožūra, nors siūlomoje sistemoje pateikiamos tam tikros rekomendacijos valstybėms narėms apsiriboti tik visiškai būtinais apribojimais.

4.3. EESRK pabrėžia, kad žaliojo pažymėjimo turėjimas neturėtų atleisti keliautojų nuo kitų rizikos mažinimo priemonių: jis turėtų būti vertinamas kaip pereinamojo laikotarpio strategija, kurią šalys galėtų taikyti, kai epidemiologinės aplinkybės gali pateisinti kelionių apribojimų sušvelninimą, kartu reikalaujant taikyti apsaugos priemones, kad kelionės būtų saugesnės. Kol kas neaišku, ar skiepais veiksmingai sumažinama užsikrėtimo tikimybė ir ar jie apsaugo nuo tam tikrų mutacijų, taip pat nežinoma, kokio masto ir trukmės imunitetą SARS-CoV-2 infekcijai sukuria antikūnai. Be to, vis dar kyla klausimų dėl tyrimų patikimumo. Todėl EESRK primygtinai rekomenduoja imtis papildomų priemonių siekiant apsaugoti keliautojų ir darbuotojų sveikatą, ypač uždaroje patalpose ir susibūrimo vietose.

4.4. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad reikia imtis efektyvių ir skubių veiksmų, pavyzdžiui, geriau tarpusavyje koordinuoti šalių kelionių protokolus siekiant nedelsiant užtikrinti saugų turizmo atnaujinimą, nes negalime sau leisti prarasti dar vieną vasaros turizmo sezoną. Pandemija yra pasaulinė problema, todėl reikia visuotinio požiūrio ir pasitikėjimo, nes atskirų šalių sprendimai nebus veiksmingi.

4.5. EESRK pabrėžia, jog norint, kad žaliojo pažymėjimas būtų veiksmingas, jis turi būti visiškai sąveikus, saugus ir patikrinamas. Dėl šios priežasties visos Europos šalys turėtų bendradarbiauti siekdamas kuo greičiau užtikrinti vienodas pagrindines pažymėjimų sąlygas (t. y. turinį, formą, principus ir techninius standartus). Tai apima bendrus standartus, kiek laiko (ir kokie) tyrimai ir skiepai galioja, o žmonės laikomi „persirgusiais“.

EESRK nurodo, kad kelionių protokolai turi būti aiškūs ir taikomi tarptautinėms kelionėms oro, kelių ir jūrų transportu. Reikėtų pažymėti, kad už žaliojo pažymėjimo taikymą bendrai atsako sienų apsaugos institucijos ir vežėjai.

4.6. EESRK nuomone, žaliojo pažymėjimas turi būti kuo paprastesnis, įgyvendinamas kaip rinkinys, grindžiamas dalyvaujančių šalių pasitikėjimu, be to, jį priėmus, taip pat reikės nuolatinio peržiūros mechanizmo.

4.7. EESRK pabrėžia, kad sistema turi būti grindžiama šiais principais: a) žaliuoju pažymėjimu turėtų būti siekiama sumažinti rizikos poveikį iki likutinio lygio, kurį nacionalinės institucijos laiko priimtiniu ir kuris atitinka PSO reikalavimus; b) tarptautinių kelionių apribojimai turėtų būti proporcingi epidemiologinei padėčiai kilmės ir kelionės tikslo šalyje; c) valdžios institucijos ir toliau, prireikus, turėtų turėti galimybę taikyti karantino priemonę; d) sistemoje dalyvaujančios šalys pripažins kitų dalyvaujančių šalių nacionalinių institucijų patvirtintus tyrimus; e) procesų sudėtingumas ir informacijos, kuri bus renkama ir perduodama tarpvalstybiniu mastu, kiekis turėtų būti kuo mažesnis; f) sistema turėtų būti sąveiki ir pagrįsta bendra informacijos perdavimo nomenklatūra ir formatu; g) sistemoje turėtų būti laikomasi „pritaikytosios privatumo apsaugos“ principų, pagal kuriuos duomenų subjektui iš pat pradžių būtų aiškiai atskleistas bet kokių ar visų renkamų duomenų turinys, rinkimo būdas, rinkimo tikslas ir saugojimo trukmė.

4.8. Skiepijimo kampanijos ir vakcinavimo bei sertifikavimo taisyklės ir toliau priklauso išimtinai nacionalinių Vyriausybių kompetencijai ir atsakomybei. Nė viena valstybė narė nepasirinko nustatyti privalomo skiepijimo (išskyrus ypatingus atvejus, pvz., Italijoje slaugytojų atveju) ir mažai tikėtina, kad jos tai padarys ateinančiais mėnesiais.

Tačiau visuotinė ir lygiateisė prieiga prie saugios ir veiksmingos COVID-19 vakcinos yra labai svarbi gelbstint gyvybes, apsaugant visuomenės sveikatos sistemą ir sudarant sąlygas atsigauti ekonomikai. EESRK pabrėžia, kad reikia paspartinti skiepijimą didinant vakcinų gamybą ir užtikrinant didesnę skaidrumą bei nuspėjamumą, kad taikant suderintą ir vieningą požiūrį visoje ES būtų užtikrintas pakankamas vakcinų skaičius. Tai taip pat yra svarbi skaitmeninio žaliojo pažymėjimo veikimo ir vienodo požiūrio į piliečius sąlyga.

4.9. Pandemijos padarinių likvidavimui skirtas lėšas Europos Vyriausybės turėtų panaudoti skiepijimo programoms, skirtoms gyventojams, kuriuos kitu atveju būtų sunkiau pasiekti, pavyzdžiui, gyvenantiems kaimo ar skurdesnėse vietovėse, esančiose toli nuo ligoninių ir klinikų. Be to, reiktų vengti bet kokios etninių mažumų diskriminacijos.

ES taip pat turėtų toliau investuoti į švietimo kampanijas apie skiepijimą. Tai padėtų kovoti su dezinformacija, dėl kurios žmonės nenoriai skiepijasi.

4.10. EESRK pritaria, kad, siekiant išvengti nevienodų laisvo judėjimo apribojimų tiems, kurie nepaskiepyti, Europos šalių Vyriausybės visiems piliečiams turėtų užtikrinti sąlygas lengvai ir nemokamai pasidaryti tyrimus, kurių rezultatus būtų galima gauti greitai, ypač atsižvelgiant į galimą atotrūkį tarp kaimo ir miesto vietovių.

4.11. EESRK mano, kad būtina paaiškinti, jog „skaitmeninio žaliojo pažymėjimo“ turėjimas nėra išankstinė laisvo judėjimo sąlyga, ir kad siūlomame reglamente nenustatyta nei prievolė, nei teisė būti paskiepytiems. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad dėl bet kokio imuniteto pažymėjimo kyla etikos klausimų, susijusių su pagarba, asmens teisėmis ir interesais, atsakomybe už visuomenės sveikatą ir socialiniu teisingumu. Būtina tinkamai įvertinti ir stebėti tokio pažymėjimo poveikį, ypač socialiai marginalizuotų ir nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupėms.

4.12. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad skaitmeninis žaliojo pažymėjimas suteikia pagrindą labai reikalingam kelionių ir turizmo sektoriaus atsigavimui. Tai taip pat labai svarbus pažymėjimas verslo kelionėms bei visiems kitiems socialiniams susibūrimams ir jis suteiks postūmį ekonomikai ir kultūrinių bei kitų visuomeninių renginių organizavimui ir apskritai turės teigiamą poveikį žmonių sveikatai (psichikos ir fizinei). Komisija ir valstybės narės privalo užtikrinti, kad pažymėjimas ir jo atnaujinimai būtų nemokami, kaip nurodyta 3 straipsnio 3 dalyje. Pažymėjimas turėtų turėti QR kodą, kuris padėtų užtikrinti jo saugumą ir autentiškumą, ir būti išrašomas išduodančiosios valstybės narės oficialiaja (-iosiomis) kalba (-omis) ir anglų kalba. Pažymėjimas turi būti pripažįstamas visose ES valstybėse narėse, taip sudarant sąlygas visiškai judėjimo laisvei ES viduje COVID-19 pandemijos metu.

4.13. EESRK nori atkreipti dėmesį į tai, kad skaitmeninis žaliojo pažymėjimas bus naudojamas ne tik turizmui. Jis taip pat padės palengvinti verslo keliones Europoje, tačiau individualiai dirbantys darbuotojai dėl jo gali atsidurti nepalankesnėje padėtyje. EESRK rekomenduoja valstybėms narėms imtis atsargumo priemonių, kad tai neskatintų diskriminacijos darbovietėje ir nedarytų poveikio išdarbinimo galimybėms. Be to, EESRK perspėja, kad reglamentu gali būti piktnaudžiaujama siekiant palengvinti paskiepytų asmenų iš trečiųjų šalių įdarbinimą ten, kur darbo sąlygos yra prastos.

4.14. EESRK priduria, kad Komisija ir valstybės narės turėtų sukurti skaitmeninio patikimumo sistemos infrastruktūrą, kuri leistų saugiai išduoti ir patikrinti pažymėjimus, ir padėti valstybėms narėms vykdyti techninį įgyvendinimą, užtikrinant kuo didesnę sąveikumą su tarptautiniu mastu pripažintomis technologijų sistemomis.

4.15. EESRK pabrėžia, kad, atsižvelgiant į tai, kad asmens duomenys apima neskelbtinus medicininius duomenis, būtina užtikrinti labai aukšto lygio duomenų apsaugą ir laikytis duomenų kiekio mažinimo principų.

Visų pirma, skaitmeninio žaliojo pažymėjimo sistemoje neturi būti reikalaujama sukurti ir administruoti ES lygmens duomenų bazę, bet turėtų būti sudarytos sąlygos decentralizuotai tikrinti skaitmeniniu būdu pasirašytus sąveikiuosius pažymėjimus. Vyriausybės taip pat privalo užtikrinti, kad asmens duomenys būtų laikomi saugiai ir jais nebūtų dalijamasi ar piktnaudžiaujama kitais tikslais. Be to, atitinkami duomenys turi būti tvarkomi tik skaitmeninio žaliojo pažymėjimo išdavimo tikslais, o kompetentingos institucijos turi užtikrinti, kad vėliau duomenys būtų ištrinti. Jei keliaujant iš vienos šalies į kitą reikalingas žaliasis pažymėjimas, labai svarbu, kad visos valstybės narės turėtų sąveikias sistemas su vienodai griežtomis duomenų apsaugos nuostatomis ir nustatytų duomenų valdytojų prievolę prieš tvarkant bet kokius duomenis konsultuotis su nacionalinėmis duomenų apsaugos priežiūros institucijomis. EESRK rekomenduoja Europos ir nacionaliniu lygmenimis pasitelkti duomenų apsaugos ekspertus, kad būtų užtikrintas tinkamas įgyvendinimas.

4.16. EESRK taip pat perspėja, kad skaitmeniniame žaliajame pažymėjime atskleidžiami neskelbtini asmens medicininiai duomenys apie keliautojų būklę, susijusią su skiepijimu, antikūnais ar tyrimais. Todėl EESRK rekomenduoja, kad skaitmeninis žaliasis pažymėjimas būtų parengtas taip, kad ši informacija būtų matoma tik keliautojui, o visi tretieji asmenys matytų tik tai, kad keliautojas tenkina keliamas sąlygas.

4.17. EESRK mano, kad skaitmeninis žaliasis pažymėjimas taip pat turėtų būti išduodamas remiantis savitiktos testais ir serologiniais COVID antikūnų tyrimais. Praktika parodė, kad COVID antikūnų tyrimas iš kraujo mėginių yra toks pat aktualus kaip ir persirgimo COVID liga pažymėjimas.

4.18. EESRK nuomone, turi tapti aišku, kokia bus padėtis dėl vakcinų, kurių tęstinę peržiūrą šiuo metu vykdo EMA. Tai ypač aktualu ES šalims, kurios tokias vakcinas vis dar naudoja.

Briuselis, 2021 m. balandžio 27 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Christa SCHWENG*
